

ABONAMENT:

pentru
Austro-Ungaria:
Pe an cor. 4.—
Pe 1/2 an c. 2.—
pentru
România și Străinătate
Pe an cor. 10.—
Un nr. 10 III. —

Olteanul

FOAIE SĂPTĂMÂNALA, SOCIALĂ, CULTURALĂ ȘI ECONOMICĂ.

INSERTIUNI

se primesc cu
prețuri reduse.

Scrisori nefran-
cate se refuză.

Manuscripte nu
se înapoiază.

Director: DR. IOAN ȘENCHEA.

Apare Dumineca.

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
Făgăraș, strada Csáky Nr. 3.

Rezbelul și soldații noștri.

Soldatul român în toate timpurile a fost unul dintre cei mai viteji și mai hotărâți soldați din armata monarhiei. N'a fost rezbel, n'a fost luptă, în care feciorii noștri să nu fi dat dovezi strălucite de un eroism neînfricat, care ia câștigat lauda comandanților și stima dușmanului. Câmpurile Lombardiei ar ști multe povești despre vitejia soldatului român. Luptele dela Cuztozza, izbândită prin eroizmul soldaților Români, lupta dela Lissa, sub comanda eroului Baron Urs de Margina (născut în comuna Mărgineni de lângă Făgăraș), care a adus învingerea flotei austriace asupra celei italiene, cu mult mai puternică ca a noastră pentru care faptă vitejească colonelul Urs a fost decorat cu cea mai înaltă decorațiune pentru mare vitejie: „Ordul Maria Terezia” și titlul de Baron; lupta dela Aspern, față de cel mai mare și mai temut general din lume, marele împărat Napoleon I., pe care pentru prima oară în viața sa, grănicerii români l'a ținut pe loc și l'au pus pe gânduri, și care s'a exprimat despre grăniceri că: „ăștia să luptă ca dracii”, sunt tot atâtea dovezi neșterse despre virtuțile militare străbune ale soldatului român.

Vănoșie rară la suportarea celor mai grele strapațe, tenacitatea cu care îndură lipsele, îndârjire în luptă și nepăsarea aproape fatalistă față de moarte, curajul eroic și însulețirea fanatică sunt tot atâtea calități superioare, cari fac din feciorul român soldat de primul rang. Istoria le dovedește toate acestea cu fapte, ce nu să pot șterge, nici mistifica.

Soldatul român de azi a erezit dela strămoșii săi toate calitățile strălucite de eroi, toate virtuțile militare, care-l împodobesc.

Nouă dovezi de eroism a dat soldatul român pe câmpurile de luptă din Galiția. Iată ce scrie un ofițer străin de neamul nostru, care a venit

rănit din lupta dela Lemberg și care a văzut cu ochii proprii vitejia soldaților români:

„Unitatea covârșitor de măreață, care s'a manifestat în țară în mod atât de impozant în aceste zile mari, sub lozinca regală *viribus unitis*, e în luptă armă mai puternică pentru noi de cât toate celelalte. Dela Șabaș am primit deja știri despre vitejia regimentelor croate și a bravilor noștri bosniaci, iar acum când purtăm luptă ucizătoare pe câmpiile Galiției, (în contra hordeilor rusești) nu cu mai puțină bucurie putem să raportăm despre curajul eroic al fraților noștri români, despre statornicia lor credință. În spitalul ovricesc din Budapesta zace un sublocotenent rănit, al cărui regiment e compus exclusiv din soldați de naționalitate română. Acest brav ofițer povestește, că regimentul luptă cu o însuflețire fanatică în contra Rușilor. Cu putere iresistibilă, cu curaj care desprețuște moartea, stau toți în focul dușmanului și abia așteaptă să li se comande asaltul cu baioneta. Spun soldații înșiși că înainte de a pleca la arme preoții lor români le-au adresat vorbiri calde și însuflețitoare, legându-le la inimă, ca să lupte cu vitejie și să-și jertfească cu bucurie dacă se cere, și ultima picătură de sânge, căci patria ungară e în pericol. Pe lângă un astfel de spirit, o astfel de putere nici vorbă nu poate fi de primejdie. Trebuie să învingem și va învinge. Ungaria unitară. Iar dacă trupele noastre se vor întoarce cu cununa gloriei, se vor împărți cu prisosință din lauri și bravilor noștri frați români, cari cu prilejul botezului de sânge de pe câmpul de războiu au arătat că din inimă și din suflet sunt — »maghiari«(?).

Spusele acestui ofițer, laudele meritate și drepte aduse soldatului român, au apărut în cel mai șovinist ziar unguresc, care nici o ocaziune nu întrelasă, de a nu perzeca și batjocuri tot ce e românesc.

„Românul” scrie, că un medic militar, care încă a luat parte la luptele din Galiția, a declarat următoarele:

„Am fost de față la toate luptele de până acum ale trupelor mele. Am văzut atacurile uimitoare ale husariilor, am văzut năvala infanteriștilor unguri, dar ceea ce a făcut regimentul curat românesc al honvezilor din Deva, întrece ori ce fantazie.

Faptele acestora nu se pot nici descrie, căci nu le-ar crede nime. Acestea trebuiesc văzute, ofițerii nu și mai puteau reținea feciorii, rămăneau departe în urma lor. Iar moșii voinici se aruncau ca niște tigrii asupra dușmanului, și îl nimicea, care cu baioneta, care cu patul puștii, sau chiar cu mâinile goale. Nici închipui nu mi-am putut, că pot fi în lume oameni, cari să aibă în luptă atâta impetuositate și atâta bărbăție”...

Honvezii dela Deva sunt toți Români.

Un scriitor neamț, corespondent al unui ziar mare din Viena, fost ofițer în armata noastră, care a avut ocaziune să privească luptele îndârjite din Galiția, scrie următoarele:

„Că ce strapație s'au cerut dela brava noastră infanterie pe la Lemberg, nu poate să și facă nime nici o idee, dacă n'a văzut însuși lucrurile, ori nu le a auzit dela cei ce au trecut prin ele. Au fost încordări fără exemplu, de corp și de spirit, ca și cari numai războiul poate aclama, iar pacea nici între împrejurările cele mai grele nu le poate cere. de zece zile se află infanteriștii noștri în luptă, de zece zile tot îmbrăcați, zece nopți eurmite pe pamântul gol, sub cerul liber al lui Dumnezeu, sub nori plini de gloanțe, în fața dușmanului și a morții! De zece zile nu pot să fie hrăniți ziua. Dacă se poate, pe inserate vine bucătria de campanie până la cei din rezervă. Aceștia au apoi datorința de a duce mâncarea camarazilor lor din linia de foc. Somn nu există nici pentru cei mai obosiți. O mare parte din regimentele cari luptă, stă și noaptea la post, în linie de bătae, cu pușca în mână, așteptând atacul dușmanului. Că astfel de lupte de câte zece zile sunt cu puțință în Europa, e minune neînțeleasă, întocmai ca aceea, că corpul e capabil să supoarte astfel de încordări. Cea mai puternică musculatură ar trebui să denege serviciul, dacă sufletul nu ar fi plin de virtuți militare. Despre suferințele și despre eroismul trupelor noastre din Galiția de ost noi vom auzi numai după războiu, și atunci ne vom îngrozi de mărimea celor pășite. Oricare să le fie soarta, fie că vor secera succese, ori nu, soldații noștri din frontul dela Lemberg sunt erai: fiecare din ei câte un Leonida și câte un Mucis Scevola deodată”.

Să știe că cei dintâi cari au intrat în foc cu Ruși au fost corpurile de armată 12 din Ardeal și corpul al 7-lea dela Timișoara, compuse în majoritate covârșitoare din Români.

Românii a trebuit să fie deci Leoni și Mucii Seevola, cari prin virtuțile lor militare au stors admirațiunea streinilor, — până și a dușmanilor. Amuți-vor oare în fața acestor dovezi de vitejie și credință a poporului român, gurile bârfitoare ale mulțor „patrioților patentati”?

Vom vedea!

REZBELUL.

Din nordul Monarchiei.

Pe ziua de azi nu s'a transmis nici un comunicat oficial. Prin urmare situația trebuie considerată de ne-schimbată. Persoanele inițiate și demne de încredere constată, că trupele austro-ungare așteaptă cu nerăbdare reluarea luptelor.

Din sudul Monarchiei.

Biroul telegr. ungar anunță:

Armata noastră principală, deodată cu invadarea Sârbilor, a luat ofensiva în alte puncte, care, obținând rezultate corespunzătoare depline, înaintează. În fața acestui fapt stau svornurile absurde din surse sârbească, după cari 18,000 Sârbi ar fi trecut Sava și după distrugerea armatei austro-ungare, ar înainta spre Budapesta.

„Südslavische Correspondenz“ publică un comunicat mai lung, din care rezultă că trupele austro-ungare au bătut complet pe Sârbi, cari trecând râul Sava în punctele Obrenovac, Progar, Prhovo, Novoselo, Kupinovo și Grabovici, au încercat o invazie în Syrmia.

Intre Germani și Ruși.

Pe câmpul de războiu răsăritean (în Prusia), armata lui Hindenburg, după terminarea urmării inamicului, acum se pune din nou în rândul, (se pregătește pentru mișcările viitoare).

Știrile răspândite prin Silezia de sus, cari spuneau despre o primejdie amenințătoare (a acelei provincii din partea Rușilor), sunt fără temei.

— Lupta care decurge la aripa stângă a armatei germane, s'a întins și asupra armatelor ajutoare dela răsărit, până la Verdun.

Pe întinsul câmp de luptă până acum se pot constata în câteva puncte izbânzi în parte, ale armelor germane. Dar altfel lupta se ține încă!

Adecă cumplită încercare decurge cu înverșunare mare, fără a se putea încă răpune o parte pe cealaltă. Dar în scurt timp se va alege.

La hotarele franceze.

Grozava luptă cu Francezii, durează încă într'una înverșunată și puternică, de se sgudue pământul sub ea, — cei doi uriași încă nu s'au putut răpune, nu s'au putut dovedi unul pe altul, până acum!

Telegrama mai nouă, sosită din Berlin spune numai atât:

Berlin. — Marele stat major vestește de pe câmpul de luptă: *La Apus (lupta cu Francezii) în aripa dreaptă a armatelor (germane), curg lupte grele, până acum nehotărâte în vre-o parte!*

Incercarea Francezilor de a sparge liniile noastre de foc, a fost respinsă de noi (de Nemți).

Hotărâre (învingere) până acum, nu s'a putut da în nici un punct!

Această telegramă ne lasă să înțelegem, cât de înverșunată e lupta aici între Germani și Francezi. Și ea ține acum de 4—5 zile într'una. Și fiecare împinge nouă și nouă oști în linia de foc.

Lupta din Galiția.

Unirea armatelor Dankl și Auffenberg cu matca armatei.

Budapesta, 14 Septembrie. — (știre cenzurată):

Învingerea hotărâtoare, care ne era acuzi în mână, în clipa din urmă nu s'a mai putut câștiga, pentru că spre mieznoapte dela Rovarusca, se ivise o mulțime uriașă de trupe rusești!

Până în cea din urmă clipă am fost în atac, și dacă nu am reușit, să înlătuim planurile începute, apoi mișcările cele nouă s'au dus totuși în deplină după voința și dorința noastră.

În linia noastră de apărare, în scurtă vreme va fi la olaltă întreagă armata și lupta cea hotărâtoare numai după aceea se va da.

Trupele noastre cari abia după a doua poruncă s'au lăsat de luptă, vor fi prinși până acum vre-o zece mii de Ruși, și ele formează și azi o putere tot așa de temută, ca și până aici.

Armatele noastre din voința lor și după planurile lor se pregătesc pentru luptele viitoare.

Retragerea trupelor noastre în nouele poziții s'a făcut în bună rânduală fără să fie împiedecată de dușmanul tare obosit, și au dus cu ele 40 de tunuri și vro 10 mii de prizonieri. Soldații era cu voie bună.

Budapesta, 15 Sept. Armatele lui Dankl și Auffenberg s'au unit cu grosul armatei.

Primirea însuflețită a Turcoșilor în capitala Franței.

Prin Berlin sosește din capitala Franței următoarea știre interesantă pe care o publică „Neue Fr. Presse”: Acum câteva zile mii de soldați turcoși trecură prin Paris venind din Marsilia și îndreptându-se spre teatrul războiului. Publicul le-a făcut o însuflețită primire. Doamne și domnișoare le aruncau flori și zaharicale și multe dintre ele sărutau pe soldații cei negrii. Turcoșii făceau gesturi cu mâna arătând spre gâtlee, voind a da să se înțeleagă, ce soarte îi așteaptă pe soldații dușmani, cari le-or cădea în mână.

Înțelegere între Rusia și Japonia.

Din Berlin se comunică, că printre prizonierii ruși se află foarte muți mongoli din trupele de Amur, cari au spus,

că ei au fost transportați la granița de vest a Rusiei încă din primăvară. Din aceasta se poate deduce — spun ziarele berlineze — că între Rusia și Japonia a existat o înțelegere, căci astfel Rusia nu ar fi îndrăsnit să deplaseze aceste trupe.

Din rezbel.

Ni să trimete din loc competent spre publicare următoarea telegramă:

Față de neadevărurile publicate în foile din stramătate de către biroul de presă francez și rus, din raportul trimis de comanda supremă reiese, că în decurs de trei săptămâni am bătut pe Ruși în două lupte mari și în mai multe ciocniri. Am ocupat dela ei 40 tunuri și am făcut prizonieri peste 40,000. Și deși în jurul Lembergului a trebuit să ne retragem față de puterea covârșitoare care înainta, a inamicului în o poziție mai tare, aceasta a decurs în deplină ordine și dușmanul ostenit nici nu a încercat să neliniștească trupele noastre. În linia cea uriașă de bataie numai în câte-o parte mai mică au ajuns în avantaj trupele noastre. Astfel într'o luptă de noapte și unele trupe ale corpului 12 de armată au ajuns în o situațiune grea, dar tot corpul acesta a înaintat victorios în zilele de 10 și 11 Septembrie și acum armata noastră concentrată în pozițiuni tari așteaptă în cea mai bună dispoziție de luptă și cu încredere timpul unei noi acțiuni, care după marile învingeri din Prusia ostică, va decurge, precum să poate prevedea, între împrejurările mult mai favorabile.

Trupele sârbești, cari trecuseră cu câteva zile mai înainte râul Sava, fiind greu bătute s'au refugiat. Astăzi nici un Sârb nu mai este pe pământul țării noastre.

Din România.

— »Ziarele bucureștene dezbat cu aprindere ținuta României«.

Bărbații cu trecere simt lipsa săși spună pe rând părerile, pentru că să pregătească lumea în fața întâmplărilor viitoare.

Dl Matei B. Cantacuzino scrie între altele.

»Suntem incredințați, că ținuta României va rămânea după cum a fost până astăzi, în conglasuire cu hotărârile și voința poporului, izvorâte din datorința de-a păstra pământul pe care mi l'a dat vitejia și vrednicia strămoșilor, luminată prin povețele îndrumătorilor acestui neam, și prin învățămintele trecutului său, și însuflețită prin pregătirea pașnică și neadormită a nădejzilor sale«.

Zilele acestea s'a ținut o consfătuire a comitetului partidului liberal, la care au luat parte, în afară de membrii guvernului, treizeci fruntași ai partidului liberal.

În consfătuire s'a luat următoarea hotărâre:

»Comitetul partidului liberal, întrunindu-se, în urma schimbului de vederi, declară că sprijinește întru toate lucrarea guvernului.

Asupra convorbirii Corpurilor Legiuitoare, în vederea măsurilor de lipsă spre a face față lipsurilor bănești în stările excepționale de acum, — s'a hotărât să se lase în deplina grije a guvernului atât trebuințele, cât și timpul chemării lor».

«Minerva» publică următoarele:

»Dl I. C. Brătianu, șeful partidului și președinte al consiliului de miniștri, a descris celor de față starea și ținuta României.

Urmând un schimb de vederi în jurul celor spuse de ministru președinte, s'a luat hotărârea cu toate voturile, că vor sprijini din toate puterile lucrarea începută de guvern, pentru ca România să iasă mărită din războiul european.

Decorați pentru vitejie.

Maiestatea Sa Impăratul și regele nostru printr'un ordin prea înalt a decorat pe colonelul (obășterul) *Ladislau Lány* cu ordinul coroana de fer clasa a III-a pentru vitejie. Colonelul a fost ca comandant al brigădei 24 de cavalerie la honvezi, pentru o rară vitejie și curajul comandantului, au pornit pe moarte și pe viață contra Rușilor pe cari i au alungat din întăriturile lor.

Soldați români decorați pentru vitejie.

Drept recunoștință pentru deosebită vitejie s'a conferit *medalia de aur* sergentului român *Ilie Perjescu* din regimentul de husari Nr. 4. Pentru aceleași motive s'a conferit *medalia de argint pentru vitejie cl. I.* la 7 soldați distinși dintre cari au fost doi români: sergentu major *Nicolae Roșu* din regimentul 64 de infanterie batalionul 3, și infanteristului *I. Bunea* din același regiment, care fiind greu rănit, a încetat la câteva zile din viață.

În Nr 35 a Monitorului armatei c. și reg. să publică o nouă serie de soldați români decorați români pentru vitejia lor în focul luptei și anume: Sergentul major *Iacobovici* și *Șincariu*. Coporariului *Șindelariu* toți 3 din reg. de inf. Nr. 16.

Medalia de argint de vitejie cl. II. infanteriștilor, *Ivanca* și *Christovăț* din reg. de inf. 16, corporariului *George Peșun* și infant. *Petru Drăculici* din reg. de inf. 79, corporariului *Ștefan Sechereș*, din reg. de husari Nr. 4, călărețul *Ioan Mesaroș* din reg. de husari Nr. 7, sergenților titulari *Ioan Chișa* și *Gavril Bodor* din reg. de infant. 38, sergentului *Cimbalnic* din reg. 81, plutonierului *Teodor Ronta* din re 51, sergentului *Burlea* din reg. 64, infanteristului *Antoniu Bălăban* din reg. 102 și infant. *Gregorovici* din reg. de inf. 80.

+
Elisabeta Dr. Popp,
născ. Russu.

Duminecă la 3 oare d. a. a fost așezate pentru odihna de veci rămășițele pământesti ale dnei Elisabeta Dr. Popp născ. Russu, văduva după fostul prim medic al județului Făgăraș, mult regretatul Dr. Ștefan Popp.

Un public ales și foarte numeros

a petrecut pe răposata, pe calea ei din urmă. Jalea era generală.

Răposata în toată viața ei a fost una dintre cele mai nobile femei, o adevărată matroană, în înțelesul strict al cuvântului. — Era înzestrată cu o cultură superioară și temeinică, atât literară cât și socială, însoțită de o seriozitate rară la femei, plăcută și impunătoare.

Nobleța sinceră, neprefăcută, izvorâtă din o adevărată inimă femeiască, înzestrată cu calități rari, fineța cugetării și simțămintelor sale, — o ridicau peste semenele sale, câștigându-i respectul și iubirea plină de stimă nefățărită a întregii societăți, în care se învățea.

Condusă totdeauna de ideale culturale și sociale nobile, dela așezarea familiei Dr. Ștefan Popp în Făgăraș a dezvoltat o rară activitate pe toate terenele culturale, sociale și de binefacere, totdeauna neobosită, până în ultimele zile ale frumoasei sale vieți. A îndeplinit o adevărată misiune.

A fost membră și prezidentă a reuniunii femeilor române gr.-cat. din Făgăraș, în care calitate a dezvoltat o rară activitate, căci sub înțeleapta ei conducere, plină de tact și de zel, reuniunea a făcut progrese mari, sporinduși și fondul cu sume însemnate, a căror venite servesc pentru ajutarea școlii gr.-cat. din Făgăraș.

Era totdeauna în fruntea societăților filantropice, căci avea o inimă nobilă, foarte simțitoare pentru cei săraci și suferinzi. Era o bucurie pentru dânsa, când putea contribui cu vorba și cu fapta la alinarea suferințelor celor nefericiți.

O deosebită grije avea pentru ajutarea copiilor de școală săraci, căroră le era ca o bună și iubitoare mamă. În fiecare an făcea colecte, pentru ca micuții lipsiți să poată fi împărțâși în ajutarea de cărți și haine calde la sărbătorile Crăciunului.

Ca membră în comitetul societății diletanților români din Făgăraș »Progresul« asemenea a dezvoltat o frumoasă activitate, validându-și totdeauna largile cunoștințe pe terenul literaturii teatrale și gustul său de o fineță deosebită. — Cât de bucuros primea și cea mai gingașă și caprițioasă diletantă observațiunile pline de cea mai mare bunăvoință și dragoste pentru artă, a dnei Elisabeta Dr. Popp; căci toate erau la loc și instructive.

Nu era mișcare culturală sau socială în Făgăraș, de unde familia adânc stimată a dlui Șt. Popp, chiar și după trecerea din viață a capului familiei — să fi lipsit. Deda totdeauna tot sprijinul moral și material îndemnând și îmbărbătând tineretul la muncă serioasă culturală și socială. Și cuvântul ei era ascultat în orice ce societate.

Viața conjugală a fost de model, cum numai la o femeie înzestrată cu așa calități rari și frumoase poate fi. Iubirea și stima față de soț și față de copii — a căror creștere o conducea ca o bună și nobilă mamă cu multă grije, — era nesecată. — Ori

ce supărare — căci care om pământean nu are parte și de acestea — o suporta cu o liniște stoicinană, nimeni nu o știa.

Ura din tot sufletul intrigile, bârfelile și fleacurile femeiești, de care totdeauna s'a ținut de parte. Și această rară virtute femeiască a contribuit la înălțarea răposatei peste semenele sale și la stima generală care o înconjură.

Cu moartea dânsai societatea Făgărașului a pierdut pe cea mai valoroasă membră a sa, a cărei loc e greu de suplinit, și a cărei pierdere este adânc regretată de toți cari au putut cunoaște această marimimoasă și nobilă ființă.

Prohodul defunctei a fost servit de dl vicariu Iacob Popa, Valeriu Opriș preot și Nicolae Popa capelan.

Din datele biografice ale neuitatei răposate dăm pe scurt următoarele:

Doamna Elisabeta Dr. Popp s'a născut în Năsăud, la anul 1847, din o familie nobilă română fruntașă, căpitanul Dumitru Popp și soția sa Ioana. În etate de 17 ani s'a căsătorit cu dl Dr. Ștefan Popp, medicul primar al comitatului Năsăud.

Din aceasta fericită căsătorie sunt doi copii, Elena și Virgil, șefcontabil la banca »Poporul« din Lugoj.

Doctorul Ștefan Popp era un român bun și mare, om bun de inimă, cu dragoste și milă față de popor. Numai cine voia îi plătea osteneala, dar nice unuia nu-i denega ajutorul medical, ba săracii erau gratuit provăzuți.

La a. 1880 a părăsit Năsăudul, fiind ales de medic prim al comitatului Făgăraș.

Fericita defunctă încă în Năsăud și-a început activitatea rodnică, ca membră a societății »Crucea Roșie«, și atrăgând atenția asupra sa, pentru zelul cel dezvoltat, a fost aleasă ca președintă. Pe timpul războiului româno-ruso-turc, adunând și trimițând în România ajutoare însemnate, pentru viteji români răniți pe câmpurile de glorie ale Bulgariei. Pentru meritele câștigate pe acest teren, a fost decorată de Regina României cu »Medalia de recunoștință«.

Asemenea a fost membră în comitetul »Crucei Roșie« din Făgăraș; la »Reuniunea Femeilor române gr. orientale din loc membră pe viață, iar la societatea »Progresul« din loc membră în comitet.

În anul 1894 a fost aleasă de vicepreședintă, iar în anul 1906 de președintă a »Reuniunii femeilor române gr. cat. din Făgăraș«. Conducând reuniunea cu mult tact și zel până la 1913, când s'a retras din cauza bolnăvirei. Ca recunoștință pentru meritele câștigate ca membră, vicepreședintă și președintă în urmă a fost aleasă de președintă de onoare a reuniunii.

La înmormântare afară de membrele reuniunii gr. catolice a fost reprezentate prin deputațiuni toate reun. femeilor din Făgăraș, anume: »Reuniunea fem. române gr. cat.«, »Reuniunea fem. rom. gr. orient.«, »Reun. fem. rom.-cat.«, »Reun. fem. ev. lut. săsești«, »Reun. fem. reformate« și »Reun. fem. izraelite.«

Carul mortuar era încărcat de cununi, dintre cari ne am însemnat următoarele: »Bunei, scumpei și neuitatei noastre mamă« Copii. — »Stimatei cumnate Betti,«

Vărul Petru Popp. — „Mult regretatei și nobilei femei române”, Eugenia dr. Turcu și Maria dr. Piso. — Dela familia Göstl și Otto din Sibiu: „Die letzten Grüße”, Betti. Otto u. Jenny. Apoi cununi din partea D-nei văd. Maria Cernea și familia Dr. Micu din Făgăraș. — Reuniunea femeilor române gr. catolice din loc, ca „cunună neperitoare” pentru vecinica amintire a nobilei defuncte, a pus bază la o fundațiune, care a fost întemeiată cu moartea soțului ei Drul Popp și s'a administrat separat până azi de reuniune, și care va purta numele: „Fundațiunea „Elena dr. Ștefan Popp”, pentru ajutarea copiilor săraci de școală.

Nobil suflet odihnește în pace!

dr.

Cât erau de mari armatele în timpurile trecute?

Din istoria veche și nouă ne-au rămas descrieri războinice, în care se povestesc despre puternice masse de armate, cari se luptau între ele.

În războaiele persice, ca și în bătăliile din evul mediu este vorba de sute de mii, ba chiar și de milioane. Cu toate acestea se poate spune cu siguranță, că armatele noastre uriașe de astăzi nu găsesc comparațiuni în trecut.

Cele mai mari armate din evul mediu au fost armatele cruciaților; totuși arare-ori au luptat mai mult ca 1200 călăreți și 8000 pedestri pentru cucerirea Sf. Mormânt.

Cea mai mare armată pe care a văzut-o evul mediu, a fost aceea pe care o avu regele Angliei, Eduard III. la 1347 în fața orașului Calais; ea era compusă din 32.000 oameni, o forță nemai pomenită în evul mediu.

În vremea mai nouă, ce e drept armatele au crescut repede, dar ele nu se pot compara cu armatele noastre de milioane.

Istoricul francez Sombart spune că regele Carol VII, avea o armată de 4500 cavalerie și 8000 infanterie.

Regele Francisc I, avea o armată de 15.000 călăreți și 50.000 pedestri.

Henric IV, avea o armată de 51.000 oameni, iar în timpul războiului de 30 de ani Franța avea o armată de 100.000. Armatele lui Ludovic XIV, erau de peste 400.000 oameni. În timpul lui Frideric cel Mare, Prusia avea o armată de peste 200 mii de oameni.

Între statele europene posedau pe la jumătatea a doua a veacului XVIII-lea: Austria o armată de 363.000 oameni, Rusia 224.000 trupe regulate. Franța 182.000, Spania 85.000, Danemarca, și Norvegia 74.000, Suedia 47.000, Țările de Jos 36.000 și Marea Britanie 21mii de oameni. (Universul).

Comisiunea pentru rezolvarea afacerilor private ale celor duși în rezbel.

Pentru a veni și pe calea aceasta în ajutorul celor duși în rezbel, respective pentru a da mâna de ajutor celor rămași acasă, în afaceri judecătorești, administrative, financiare și alte, s'a constituit în Făgăraș o nouă comisiune de ajutorare sub președinția dlui Dr. Andreiu Micu, fișcal comitatenz.

Membrii scestei comisii sunt toți advocați din Făgăraș.

Localul comisiei este la judecătoria reg. din Făgăraș, în sala Nr. 1 (sub poartă la stânga).

Oarele oficiale sunt: Duminica și sâmbătoarea dela 10—11, Vinerea dela 8—12, iar în celelalte zile dela 10—12 a. m.

Aici să dau îndrumări, informațiuni, deslușiri, sfaturi și încât să poate, să mijlocește rezolvarea în cauzele celor duși în războiu pe la forurile judecătorești, administrative, financiare, silvanale și altele fără nici o plată.

Comisiunea și-a început deja activitatea.

Credem, că și în Șercaia și Zărnești s'au constituit astfel de comitee, pentru acele cercuri.

NOUTĂȚI.

— **Uzurarii dela sate.** În zilele acestea grele, când e războiu și când pământul a dat o recoltă atât de slabă, așa, că sătenii abia au ce mânca, decum să se mai gândească a vinde ceva din prisosința recoltei lor, a fost un gând nespus de îmbucurător circulara Ministrului de interne Nr. 5600—1914, în care se impune boltașilor și negustorilor a vinde mărfurile lor cu prețurile fixate de conziliile orașești, iar a celorla, cari nu s'ar conforma acestei dispoziții li să aplică în bani și închise. Negustorii dela orașe se acomodează acestei dispoziții, nu așa însă cei dela sate, dintre cari unii comit adevărate uzuri cu publicul consumător. În satul nostru boltașul mi-a vândut un kgr. de zahăr cu 70 cruceri și el l-a cumpărat din Făgăraș cel mult cu 48 cruceri kgr. Tot așa a ridicat și prețul petrolului, spunându-ți în față, că „în vremurile acestea s'au scumpit toate lucrurile”.

Atrag deci atenția coziliului orașenesc asupra acestor uzurari fără de inimă și ar fi bine dacă prin primarii comunali li s'ar atrage atenția negustorilor spre dispozițiile pe cari le stătoarește § 4 a circularii susamintite față de aceia, cari ar urca prețul alimentelor și a articlilor de negoț. *Un satean.*

— **Scrisorile răniților — scutite de portul postal.** Ministrul de războiu a emis un ordin conform căruia ori ce scrisori adresate răniților în spitalele militare sunt scutite de portul postal. De asemenea sunt scutite de taxe scrisorile trimise de către răniți celor ai lor de acasă. Aceste din urmă însă numai atunci vor fi scutite, dacă ele vor fi provăzută cu stampila spitalului respectiv și vor fi date la ghișeu spitalului.

— **Răniți aduși la Sibiu.** Marți și Miercuri au sosit la Sibiu cu trenul 494 răniți dintre cari 14 au fost duși mai departe la Făgăraș. Greu răniți nu sunt decât vre-o 30. Toți sunt îngrijiți în diferitele spitale din oraș. Joi a mai sosit un transport de 300 de soldați, între cari și 40 de răniți ruși precum și trei prinzoneri ruși.

— **Prinzoneri aduși în Austro-Ungaria.** În monarhie se află până acum 41 mii ruși în captivitate, precum și 8 mii de sârbi. Tunuri au fost cucerite trei sute. — Dar sutele de mii prinși prin zierele ungurești unde sunt???

— **Tesaurul Franței.** O telegramă din Roma anunță, că tesaurul de aur al băncii franceze a fost transportat din Bordeaux la Londra.

— **Ce simte soldatul în ploaia de gloanțe?** Un răspuns prețios și interesant despre starea sufletului mulțimei, a scos la iveală întrebarea pe care a pus-o mai multor soldați colonelul italian Margiarotti, și despre care dă seamă ziarul „Bohemia” din Praga:

„Ce simte soldatul în momentul luptei și în ploaie de gloanțe?”. Aceasta întrebare a adresat-o oficerul italian cam la 2000 soldați, cari au luat parte la cucerirea tripolitaneiei.

Din răspunsuri reese, că pentru soldați era clipa cea mai grea în luptă aceea când se începea ploaia de gloanțe și șueau deasupra lor cele dintâi gloanțe. Toți adaugă însă, că spaima lor nici pe departe nu a fost așa mare, ca teama pe care o aveau înainte de începerea războiului, și că teama aceea scade în mod însemnat la luptele următoare.

Alți soldați spun, că le-a fost mai frică când au fost împinși în întâia linie de foc și erau expuși focului dușman, fără să le fie îngăduit a se mișca din loc. Pentruca de înaintare ori de asalt, era în fiecare caz un fel de mântuire bine venită. Soldații au spus și unele semne însemnate, ce le vin înainte ca: lăcrămarea ochilor, tremur în membre, ridicarea părului, răgușirea vocii, căscat, sete, etc. Mult îl înfrăurește pe soldat, când vede, că cel de dimineața lui tremură.

Și totuși au tremurat în lupte și eroii ca Henric IV., Turrene, Frideric cel Mare și alții! Ofițerul înseamnă pentru soldat totul în luptă! Ținuta oficerului, trece asupra soldatului se lipește și de sufletul lui!

— **Crimă înfiorătoare.** Un tată prăpădit din Broșteni cu numele Cost. Someș bând la rachiu, de dimineața până seara cu fiul său, au început a se certa. După ce bătrânul bețiv s'a culcat, fiul său a spart ușa și a intrat la el. Acesta în starea lui animalică a luat o săcură și a crepat cu ea capul fiului său, care a rămas mort pe loc. Bestialul tată care și-a recunoscut grozava faptă își așteaptă deocamdată pedeapsa meritată în închisoarea din Oravița. Iată ce face rachiu!

Deschidere de prăvălie.

Subscrisul aduce la cunoștința On. public, că a deschis în Brașov, strada Hirscher Nr. 2, o

Prăvălie de alimente, și coloniale

unde să capătă zilnic: legume, zarzavaturi, delicatose, fructe sudice, conserve de legumi. DEPOU de pește sărat și proaspăt zilnic, Brânzeturi și unt fin zilnic proaspat. Prețuri ieftine. Serviciu prompt.

— Espedarea să face zilnic și cu poșta. —

Rog Onor. public de a mă încredința cu prețurile comande.

George Moșoiu.
comerciant.

„OLTEANUL”, foaie săptămânală socială culturală și economică să află de vânzare la tutungeria Gh. A. Dușescu, București, Calea Victoriei 113. (vis-à-vis de pi'oa Amsei). — Pecum și la